

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

1 centiméterenként 3 kr. Kereskedelmi és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér aora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Üdv az ifjuságnak!

(B) Örömmel nézem a nemzeti színeinkben pompázó címerez lobogót közművelődési váraink egyik legkiválóbbjának homlokzatán. A nagy multu, híres tanárokat, fenyves nevű tanítványokat felmutató intézet ünnepeit: nagy hivatásu munkássága új évének kezdetét. Az impozáns épület minden része ki van igazítva, csinosítva. Nem ugy néz ki, mint egy komor, sötét „Alma mater“, hová komoly megilletődéssel, némileg félve lép be a tudományomjas ifju; ellenkezőleg, mint egy kedves, szíves, jólelkű, vidám édes anya, ugy vár benneteket, aranyos kedvű, de már a jövő sejtelmével, a kötelességek tudatával, édes vágyakkal és magasztos reményekkel eltelt nemes ifjuság. Mert hinnem kell, hogy lelketek, szívetek telve van mindazzal a fenséges érzeménnyel, mely nélkül üres, mit sem érő volna a magyar nemzet ifjusága; hinnem kell, hogy a szülői házból nem azért jöttetek el, hogy lelketlen gép módjára órától órára elvégezzétek érzéketlenül a kiszabott munkát; hinnem kell, hogy igazi virágai vagytok a nemzet hatalmas fájának, melyekben gyönyörködve nézhetjük a reményteljes jövő szépen fejlődő gyümölcseit.

A déli égélj örökké virágzó és gyümölcsökkel is örökké rakott nemes fáját látom a mi nagy hivatásukat átérző, felelősségük teljes tudatában levő tanítványainkban. Gondos kertészek, a nagy kötelességeket végző lelkes tanári kar tagjai, végzik a nehéz munkát. Védniök kell az ifjuságot a gonosz szenvedélyektől, a leha szellemtől, az üres felületességtől és a nagyuló színleléstől. Kísérniök kell lépteit, hogy azok jó irányban találjanak majd az élet nagy, küzdelmes útjára. Figyelnőök kell lelkét, melyben a szépnak, jónak, igaznak ideáljait kell szunnyadó csirákból felkölteni és fejleszteni. Nemcsak tanítani, hanem nevelniök is kell a gondjaikra bizott ifjuságot. Hiábavaló a tanítás gondos atyai nevelés nélkül. Ezért van a legtöbb panasz, mely ellen ne hozzák fel örökké azt az okoskodást, hogy nevelni a szülőket, az otthon kötelessége. Ugyan? hát a szülőketlen árvákat, hát az internatusban levőket, kik éveken keresztül alig pár hónapig vannak az iskola falain kívül, ki ügyelje, ki nevelje? Hiszen éppen az a feladat, az a kötelesség, hogy pótolva, helyettesítve legyen az „otthon“ az iskolában is. Nem lehet, nem szabad, hogy a tanár szemé, a katedrától

leszállva, ne lássa, ne ismerje, ne kövesse az ifjuságot mindenütt, ha kell, még a család körében is. Mindnyájan voltunk ifjak s én, bár évek hosszú sora választ el immár tanuló koromtól, folyton élénk emlékezetemben tartom a szeretetnek, gondos figyelemnek mindama jeleit, melyekben egyes tanáraink részéről részesültem, annyira, hogy azoknak, akik nem ilyenképpen foglalkoztak velem és társaimmal, még csak nevük sem merül fel emlékezetemben. Az élet tapasztalatai igazolják, hogy az a tanítás ér legtöbbet, melyet a szeretet melege kísér s melyet a tanítványok igaz hálája követ.

Jól esik beismernünk, hogy ily tanárokat találhat a mi ifjuságunk is, kiket az új tanév kezdetén szívünk-ből üdvözlünk!

A helyzethez.

(P. C.) A holt évad vége felé közeleg, a korai ős, hűvös prognózisával, vándormadarak módjára a hazai fészekbe kergeti a tarsaságot, Budapest kezd életében lüktetni, csak Politika ő nagysága kegyeskedik az idén nyári far-niente-jét meghosszabbítani. A parlamentnek még egy egész hónap ideje van, hogy az utolsó küzdelmekben nagyon megviselt idegeit ismét impreszióképessé acélozza és államférfiak mint politikusok buzgón ápolják a jól megérdemelt nyugalmat. Nem lehet tehát esodálni, ha a belpolitikára vonatkozólag csak szűken csergedeznek a hírek. A kabinetek ebben tudvalevően tökéletesen hasonlítanak azokhoz a nőkhöz, kiknek annál jobb a híruk, minél kevesebbet beszélnek róluk. A magyarországi közvélemény mindamellott mégis foglalkozik politikával, hisz nem hiába vagyunk politikus nemzet, s a legkisebb támaszpontból következtetéseket vonunk, terveket tárgyalunk, legsajátabb konjunkturáinkat mint fait accompli-kat tekintjük. A kritika vágya, mely in politicus még szenvedélyesebben uralkodik, mint a színházban, már egy család eszmétársulás folytán is hozzájárulhat, hogy sokkal a szezon kezdete előtt tájékozódni akarunk a vezető kormányférfiak nézetei és szándékai felől és habár ez annak idején az exposé útján amugy is megtörténik, a közönség rendszeren várja a maga politikai híreit.

Nos, a Széll-kabinet csendben, de fáradhatatlanul dolgozik ismert programja megvalósításán. A nemzet

ideális és gazdasági érdekeinek megóvása és ápolása ritka, de annál szebb egyetértésben teljes méltánylásra talált a pártoknál és a kormány annál komolyabban szentelheti magát a munkának, miután nemcsak hivatalosan, hanem tényleg is a nemzet ohajtásait és aspirációit képviseli. A jövő évi költségvetés már össze van állítva s Lukács pénzügyminiszter személyes vezetése alatt most veszik utolsó revízió alá; a pénzügyi adminisztráció javításának fontos kérdései törvényjavaslatok alakjában várják a parlamenti előterjesztést. A szenzációs hatásadászat beszél ugyan kombinációkról, melyek részint állítólagos személyes kérdésekből, részint a Hentzi-ügy keserves tengeri kigyójjából erednek. Ami a személyes kérdéseket illeti, a boulevard-publicisták élénken terjesztett híreit a kabinetben történő változásokról ők maguk is csupán mint kombinációkat lanczirozzák és így értékük szerint honorálják. Ennek a kacsatenyésztésnek minden esetre meg volt az ő jó következménye, hogy az ugynevezett Tisza-frakció, vagy helyesebben az expremier intím régi politikai barátai kereken kijelentették, hogy sem hajlandóságuk, sem szándékuk nincs a Széll-kabinet ellen fronde-ot csinálni és külön politikai színezet nélkül nyíltan és tántoríthatatlanul a szabadelvűség, a jog és törvény zászlaja alatt a kormány oldalán fognak küzdeni. A budai harcász-émlék ügyét mindenestre mint kis vitát kell majd elkönyvelni a parlament évkönyveiben, de a függetlenségi párt vezére egyelőre kevés lelkesedést mutat a nagyobb akcióhoz. A szükséges nyilatkozatokat mindenestre meg fogják tenni, és a legujabb „revanche-affaire“ a vele született gyengeség szakvéleményével fog távozni az életből.

Annál nagyobb az érdeklődés a delegációk iránt. Nálunk is hallható a komoly kérdés, vajjon az osztrák politika össze akarja-e, össze tudja-e magát szedni paradox helyzetéből, vonagló lethargiájából. Az excessusok, demonstrációk és a közelet más, szelidebb nyilvánulásai a császári államban eléggé mutatják, hogy a politikai felosztás mérge mindinkább behatol az állami organizmus szövetébe. A helyzet már tényleg oly nehéz, hogy az orvoslás egykori reményét a reménytelenség váltotta fel. A merev obstrukció a delegációválasztás kérdésében kínos kényszerhelyzetbe került: vagy feladja örök időkre ugy is tarthatatlan álláspontját, megelégedvén a nemzetiségi kérdés jobb, végleges megoldásának reményében egy kompromisszummal, vagy

TÁRCZA.

Ajkad körül . . .

Ajkad körül csapongva röpdés

Egy apró méhike

S már összevonja könnyű szárnyát:

Ajkadra röppen ízbe.

Ne félj, baba, nincs . . . nincsen abban

Semmi rossz akarat,

Nem bánt, csak tévedt a bogárka, —

Virágnak nézte ajkadat.

Kontúr Béla.

Szászország.

Lement a nap s a nyáj kolompólása már messziről hallatszott. Az esti szél felülkerekedett s lágyan elindult, hogy a nád között átszaladjon, megringassa a sárguló vetést, a sötétzöld eperfákat. A csöndes esti levegőben valami édes lágyság volt, ami ugy hat a lélekre, mint a szent énekek. A békahad hirtelen rázendül egyhangu brekegésére, mely messze elhallatszik s belevegyül az Ave Mária harangszavába. Felröppen a szárca, bukdácsol a rucza a zöld békalennel fedett lábpan s majd elbujik, majd felüti fejét, hogy tüdejét teleszivja levegővel s ismét elmerüljön, elő sem bukkanva a tó közepéig.

Gyönyörű az ilyen nádas. El tudnék feküdni a partján órahosszat s lesni, miként változik át láthatatlanul, alig észrevehetőleg ez a víz a sötét feketébe, míg a csillagos éj újra be nem ezüstözi.

A kicsiny domb mellől valami vig dal hallatszik s azután egy üde kacagás s mint a felvert nyul ugrik elő vihogva a kis Szászország.

— Hess, te pulák . . . hess, hahaha!

A sok béka ijedten ugrik a tóba s a vizimadarak mintha sohasem lettek volna, eltűntek a sötét vízben. A bedobott kő meg nagy karikákat képezett, amelyek elszaladtak egész a partig.

. . . Majd eszedbe jutok még,
Házunk előtt sirva mégy, —
Hanem akkor késő lesz!

És a lányka nevetve szaladt le a domboldalról, még azt a szomorú dalt is oly kacagva énekelte. Bánta is ő, érezte is ő! Eszébe jutott; ennyi az egész. Sohasem volt semmiféle bánata, folyton nevet s ezért azt hiszik, hogy az esze nem ép. Hanem az az arc, az a termet! Ugy tartják a kis árvát kegyelemből; hol az egyik, hol a másik.

— Hová szaladsz, te kis kócos? — kiált valaki.

A leány megáll, körülüléz s mikor nem lát senkit, elneveti magát.

— Honnan beszél kend?

A legény előbujik a kazal mögül.

— Gyere ide rózsám, hadd csókoljalak meg.

— Ahun a . . . ott szalad, ni, a nyul. Azt fogja meg kend, azt megcsókolhatja.

Azzal eliramodik s már csak a kacagása hallatszik a széltől zörgő kukoricza mögött.

A legény utána néz, hosszan, mintha a lelkét keresné, amit az elvitt hirtelen magával . . .

Már egészen sötét lett. Ambrus bácsi a tűz mellett ül s a kékes-fekete füstön elabrándozik, mikor valaki befogja hátulról a szemét.

— Ki az, Ambrus bácsi? Találja ki.

— No no, értjük már. Hát mi jó szél hozott ide felém?

A leányka leült a parázs mellé, gyermekes örömmel kiáltva:

— Hoztam ám valamit.

— Mit?

— Nem mondok.

— No csak ki vele!

— Mégis megmondok hát: — szeder. Ugy-e örül neki?

— Hogyne?

— Nagyon örül?

— Nagyon hát.

— De akkor meséljen valamit.

A csösz nagyot nevetett erre, aztán kiterítette kendőjét, belészórta a szedret s böngészte belőle a nagy fekete szemeket.

— Mesél? Ugy-e mesél, édes, kedves Ambrus bácsi, olyan csillogó hintókról, fényes katonákról, selyemről, gyémántról, mik a napfényben ezerféle színek szórnak? . . . Ugy-e, édes Ambrus bácsi? Mint a multkor. Tudja, akkor, mikor az elől a nagy mennydörgés és

a feltétlen politikai abstinenciát választja a parlament választásánál a tartománygyűlések után, vagy a relatív abszolutizmust a parlamenti megrendszabályozás fenyegető octroyálásában, vagy végül — a teljes abszolutizmust.

Ha az osztrák politikusok hadjáratuk minden eshetőségét mérlegelik, nehezen juthatnak más következtetéshez. Ott különben mindig bizonyos feltételekkel hangsúlyozzák a hadsereg érdekeinek apólosát; a tisztí fizetések emelésének éppen Ausztria a szószólója s íme a hadsereg elhülve látja, az illető javaslatok tökéletes előkészítése után, Ausztriában a zürzavart, mely megfosztja őt a reménytől, hogy ez az égető kérdés hamarosan meg fog oldatni. Mert természetes, hogy ha a közös költségvetést nem a delegációban, hanem Magyarországon a törvényhozás útján, Ausztriában a fatális 14. §. alapján kellene elintézni, ez csak lehetőleg redukáltan és az előző évi zárszámadások keretében történhetne, annál inkább, mert nálunk — okkal, vagy sem — mindenesetre arról beszélnek, hogy a parlamentben a hadi költségvetésre vonatkozólag a nemzeti aspirációkat alaposan előre léptetik. Másrészt közjogilag sem lenne logikus, a pragmatica sanctióból, az uralkodóval kötött paktumból folyó közös ügyeket Ausztriában ugyanazzal a mértékkel mérni, mint a vám- és kereskedelmi szerződést, mely csupán a két állam törvényhozásának paktuma.

Ezek azok a kényszerítő okok, melyek vas logikával vonatkoznak a monarchia legközelebbi jövőjére. Reméljük, békét kötnek s megválasztják a delegációt, mert ebben az egyetlen menedékben optimizmus és pesszimizmus okvetlen találkozik egymással.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Lukács László** pénzügyminiszter v. b. t. t. pár napig Zalathnán pihen ki fáradsalmait. Hogy mi ez a pihenés, könnyű megmagyarázni: ahelyett, hogy felkocsizna Budára, — otthon dolgozik reggeltől estig s pihenőül egy-egy óráig sétálgat szép kertjében. Dolgozni, munkálni: ez a kegyelmes ur öröme.

— **Kinevezések.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Alsófehér vármegyében a nagyenyedi anyakönyvi kerületbe Balogh Ferencz városi főjegyzőt, az asszonynépibe Demény Mózes állami tanítót, a magyarlapádba Kovács Pál birtokost, az alsóorbóiba Rosián Athanász körjegyzőt, a karnaiba Martin János községi tanítót, s végül az oláhdályaiba Csib Alexa gör. kel. tanítót anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki, és valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter özv. Szilágyi Gyuláné szül. Székely Ilona okleveles tanítónőt az erzsébetfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; Járossy Borbála nagyenyedi állami polgári iskolai segédtanítónőt a X. fizetési osztály harmadik fokozatába rendes tanítónővé kinevezte.

villámlás elől a kunyhóba szorultunk. Milyen fényes volt az a villám is!

Ambrus bácsi előbb fölette a szedret, aztán nagy komolyan fedde a lányt:

— Nem szabad nekünk szegény embereknek olyanra még gondolni sem, mert kísértetbe esünk.

— Nem esem kísértetbe, édes Ambrus bácsi! — könyörgött a lányka.

— Hát maradj itt, mindjárt visszajövök.

— De mesél-e?

— Jól van, jól. Hát mesélek.

— Oh, aranyos, édes, kedves . . .

A lányka magára maradt, egy ideig még mozgolódott, aztán figyelmessé lett a parázs által, felrebotorta a hamut és belebámult abba a forró, izzó parázsba, mely oly furcsán jól esett lelkének, érezve azt, mintha benne égne. Látta a fényt, a csillogó ábrándot megvalósulva, — oh, ha neki egyszer olyan gyémántja, selyme lehetne!

— Te kócos, hát te mit csinálsz itt? — szól valaki a háta mögött, de nem hallja, mert a susterő fény elbódította.

A legény halkán hozzálépdel, aztán hirtelen megcsókolja, mire a leány felijed és suttogva kérdi:

— Milyen szép az a fény! . . . Minek is csókolt meg?!

— Hát akarsz olyan fényt? . . . Még szebbet? . . . Selyem kendőt és fényes pénzeket?

A leány örömtől ragyogó szemekkel bámult a legényre.

— Akarok.

— **Csató János alispán jubileumára** lázasan folynak az előkészületek. A f. hó 12-én megtartandó jubileumi diszközgyűlésre már szétküldtek a meghívókat a megyebizottsági tagokhoz és ettől eltekintve külön meghívókat a testületekhez, hivatalokhoz és azon főbb személyekhez, kik a megyebizottságnak nem tagjai. A jubileumi ünnepek főbb pontjai következők. E hó 12-én d. e. 10 órakor diszközgyűlés a vármegyeház nagy termében, melynek egyetlen tárgya a jubileumi ünnepelés a vármegye közönsége és tisztársai részéről. Közgyűlés után tisztelegések fogadása a jubileumi által, ennek végeztével közeled a sétatéri fedett táncz helyiségben, melyen egy teríték ára 3 forint s melyre kötelező előjegyzéseket e hó 6-ig Dr. Varró László tb. főjegyző fogad el. A jubileumi ünnepély oly szívből jövőnek, oly impozánsnak és látogatottnak ígérkezik, amilyet a köztisztelőben, becsülésben és szeretetben álló alispán valóban meg is érdemel. Ő, kinek tulságos szerénysége közmondásos, ki lehetőleg kerül minden felütést, — bizonyára elengedné ezen ünnepeltetést, de nem engedhetik el azok, kiknek szívükhöz van növe, kik ismerik és méltányolják tudják 25 éves áldásos, önzetlen működését a közpályán s kik szükségét érzik annak, hogy érületüknek látható kifejezést is adjanak!

— **A szegény tanulókat segélyező kör** vasárnap mulatsága a pompás meleg, szép idő és a Jelkes hölgyek buzgó fáradozása következtében a legszebb sikerűnek ígérkezik. A tüdőző-zenekar d. u. 1/4 órakor a piacon zenével kezdi meg felvonulását, hangosan jelezzve a mulatság kezdetét. Gyönyörű és sok nyerevény-tárgy, confetti, gazdag és olcsó buffet, mulatságos népművelés fogja emelni a vidám ünnepélyt. Kérjük közönségünk tömeges pártolását, mivel azok is tömegesen vannak, kiken segíteni kell.

— **Az E. K. E. alsófehérvármegyei** osztályának választmánya e hó 6-án d. e. 11 órakor ülést tart a vármegyeház kis tanácstermében, az e hó 15-én tartandó közgyűlés tárgyainak előkészítése céljából. Ez alkalomból már most sajnálattal regisztráljuk azon hírt, mely erősen tartja magát, hogy az osztály ügybuzgó, tevékeny és nagy tekintélyű elnöke, Csató János alispán, ki az osztály ügyeit 8 éven át vezette közmegelegedéssel, állásáról leköszönni és helyét fiatalabb erőnek, hir szerint Dr. Varró László osztálytitkárnak, átengedni készül. Sajnálattal vennők ezen hir megvalósulását, ámbar elismerjük, hogy az érdemes elnök, ki annyi téren teljesít hazafias szolgálatot, — megérdemli e téren terheinek könnyítését.

— **Meghívó.** Az E. K. E. alsófehérvármegyei osztályának választmánya folyó évi szeptember hó 6-án azaz szerdán délelőtt 11 órakor a vármegyeház kis termében ülést tart, melyre a t. választmányi tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy. 1. Az osztály pénztárának megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. 2. A detonái menedékházban elhelyezendő vendég- és panaszkönyvek költségeinek megszavazása. 3. Az osztály alapszabályainak a központi alapszabályokkal való összhangba hozatala. 4. Indítványok. Nagy-Enyeden, 1899. évi szeptember hó 1-én. Csató János osztályelnök, dr. Varró László osztálytitkár.

— **Tíz éves találkozó.** Az ezelőtt 10 évvel Nagy-Enyeden theológiát végzett ifjak fogadást tettek, hogy

— Hát gyere velem!

Pillanat alatt uton voltak, a legény átkarolta a Szászorszép kis lányka szűzi derekát, csókolta forrón, szenvedélyesen és mesélt neki aranyos katonákról, — mert ő is volt katona, ő is volt nagy városban. És azt ígérte, hogy most oda mennek, oda az erdő felé, hol a gyeppuha, mint a pehely, hol az ölelés édes . . . és fog majd kapni arannyal himzett selyem kendőket, amelyeken a rózsza és a nárcisz illata érzik.

És oh, az a csók, az az édes csók! . . . mint a mézbe fojtott nárcisz illata . . .

Deregeni kezdett. Lassan, szagatatlan. Eleintén a fák körvonalai bontakoztak ki a sötétségből, azután pillanat alatt színt váltott minden s a szürke messzeségbe belopódzott az első fényugár. Az ég szelén valami ijesztő nagy vörösség bujjik elő, belebámul a nagy világba s kezd lassan fölfelé kapaszkodni, míg végre teljes nagyságában látható a — nap.

A hajnali szél csipdesni kezdé a leányka meztelen tagjait, melyeken felcsuszott a ruha. Egy szélroham felébreszté s ő felszökellt fektéből. Agya bódító érzéssel volt tele, valami furcsa zsibbadtságtól, melyet nem tudott magának megmagyarázni.

Gondolkozni kezdett; de alig emlékezett valamire. Egy legény hozta ide . . . miért? — nem tudja.

Leült a fűre, de hirtelen felugrott ismét. Hamarosan kifutott az erdőből, ki a szabadba, ott megállt, belebámult a kék égbe s a könyv előtört szeméből . . . sirt.

V. F.

10 év múlva újra találkoznak. Meg is jelentek mult hó 31-én délelőtt 9 órakor a kollégium disztermében, de 24 helyett csak 9-en jöhettek össze, mert 2 meghalt, 1 megőrült, a más 12 távol maradt. A kollégium disztermében Bartha Lajos gyéresi lelkész szép imával nyitotta meg az ünnepélyt, majd Vajda Ferencz lelkész tartott magas színvonalon álló megható beszédet. Innen a volt növendékek Nagy Lajos rector-professzorral élőkön kivonultak a ref. temetőbe, hogy elhalt tanáraiak sírjainál leróják a kegyelet adóját. Hegedüs János és dr. Kovács Ödön sírjánál Bartha Lajos, Keresztes József sírjánál Kóbori János marosvásárhelyi tanár, Garda József sírjánál Kovács Árpád megyesi pap és végül Józsa Zsigmond sírjánál Lőrincz János hálványosváralyai pap mondtak megható beszédet. Döbben a „Két hatyu“ szállóban közeled volt, ahol a régi tanuló társak az esti órákig mulattak a legvidámabb hangulatban. Tíz év múlva megint megjelennek. Adja Isten, hogy akkor a most elmaradtak is megjelenhessenek!

— **E. Kovács Gyula** elhunyt nagy színművésznök emlékszóba javára B. Polgár Gyula jelemiszász és imitator f. hó 7-én — csütörtökön — előadást fog tartani. Előadja az „Imitator“ cz. énekes egyveleget 3 szakaszban, közben pedig híres egyének élethű alakításait mutatja be. A kegyeletes czél érdekében előre is felhívjuk olvasóink pártolását.

— **Szomorú vég.** A gyulafehérvári kir. törvényszék Apolczan Ignátz állásától fegyelmi uton elmozdított vármegyei árvaszéki jegyzőt, az ezen fegyelmi ügyből keletkezett bünvádi eljárás következtében, e hó 1-én egy havi börtönbüntetésre ítélte. A kir. ügyész vádlott terhére felebeztet sulyosbításért.

— **A vivó-iskola,** mely a kollégiumi tornaterem renoválása miatt egy ideig szünetelt, szeptember hó 1-én újból megnyitott. A mester, kinek kiválóságáról és pontosságáról volt alkalmunk meggyőződni, jelentkezőket naponta elfogad egy egyesek, mint vivó-társaságok részéről. Melegen ajánljuk sportkedvelő fiataljaink pártolásába. Lelket vidámit, szellemet edz, testet erősít az igazi, okosan vezetett sport, melynek most országosan elismert, kitünő mestere van. Használja fel az ifjúság e ritka jó alkalmat. Aki erős, az megtanulja erejét okosan használni s nem élni vissza vele; aki most gyöngye, erejének czeltudatos fejlesztésével önbizalmát is nevelni fogja. Előre!

— **Az E. M. K. E. közgyűlése,** mely f. évi szept. hó 17-én tartatik meg Gyulafehérvárt, a kedvezményes vasuti utazási jegyigazolványok már átvehető az egyesület főtitkári hivatalában. Az igazolványnyal egy kocsiosztályal feljebb lehet utazni. A detonái és algógyi kirándulásokra az „Erdélyi Kárpát-Egyesület“ tagjai számára szintén kedvezményes jegyekre szóló igazolványok fognak kiállítani. E kirándulásokra jelentkezők igazolványaikat Gyulafehérvárt az Emke közgyűlési napján és helyén vehetik át az E. K. E. főtitkártól. Az E. M. K. E. főválasztmányok székhelyeire az elnökségekhez kiállítás és kiosztás végett megfelelő számú ily igazolványokat küldtünk. A közgyűlésre jelentkezést elfogad Kolozsvárt a főtitkári hivatal, közvetlenül pedig a Gyulafehérvár városi választmánya, melynek elnöke Novák Ferencz kir. tan., polgármester.

— **Vihar, fellegszakadás** volt augusztus 30-án a zalathnai völgyben, mely Zalathnán alul, a „Valea lui Paul“ nevű helyen, az állami uton elvitt egy nagy hidat s törmelékkel úgy feltöltötte a gyulafehérvár-zalathnai vasut pályatestét, hogy a forgalom is szünetelt rövid ideig.

— **A rendőrség figyelmébe.** A vasuti indóházhoz a patak medrénél elhúzódó töltésen igen kellemes gyalogut vezet, melyet a közönség e czéliből és séta kedvéért is tömegesen vesz igénybe. Van azonban ezen sétatú derekán egy pásztorház és ezen pásztorház kétségen kívül derek lakója tart egy ugyancsak derek, hamisítatlan bundás kutyát, mi tekintve, hogy félreeső helyen lakik, egészen természetes is. De az már nem természetes, hogy ezen hatalmas komondor napközben hol lánczon van, hol nincsen, mert a kutyatermeszet rendjéből következik, hogy a szép állat, mikor nincsen lánczon, felettebb morozus — azzá teszi a máskori lánczon tartás — és nem a legbarátságosabb fogadtatást rendezzi a töltésen sétáló, vasúthoz igyekező közönség részére. Már most vagy a pásztor és kutyakényelme jön első sorban tekintetbe s akkor a töltéseni gyalogut elzárandó, vagy — s talán ez lenne a természetes — a közönség érdeke az első s ha ezt a rendőrség is belátja, intézkedjen, hogy a veszedelmes bestia napközben állandóan lánczon tartassék!

— **Dr. Bartók György erdélyi püspök Kovásznán.** Impozáns fogadtatással várta Kovászna község lakossága dr. Bartók György ev. ref. püspököt. Augusztus 30-án d. u. 4 órakor husz daliás lovasból álló bandérium vonult Tamásfalva felé, a honnan a püspök érkezését várták. Kovászna határain

Deák I.
beszéd
laszolt,
lött. Kov
megállap
dr. Bar
aki a le
László
csopórt
órákor
faklyásm
reucz
vászna
reggeli
széd kö
Megelőz
órákor
diszített
Megelőz
hangzó
Péter
a rany
gonakis
ker. főj
vegye
ter D
ezután
noki h
beszéd
léből v
Bartó
áldást,
nek ki
elének
a mag
László
tisztelt
Deák
sereke
tettek
jára, a
megve
gel Pá
mozás.
—
Vései
szabón
dolgoz
melye
denen
ból in
éjjel
és 2
be. V
ban, l
szere
Ere
daja
társai
hetné
sége.
a tar
inasol
ehhez
későb
a mi
nek,
fel m
ami a
hez
osztá
mind
nek
ha j
tartás
való
akars
„Msr
—
letét
te l
káv
ségbe
—
Sánd
fény
Író

Deák Domokos egyházi tanácsos fogadta üdvözölő beszéddel az érkező vendégeket, amire a püspök válaszolt, köszönetet fejezve ki a szíves fogadtatás fölött. Kovászna község végén felállított díszkapunál megállapodott a hosszú kocsisorból álló menet s itt dr. Bartha Imre ügyvéd köszöntötte a püspököt, aki a lelkész lakban szállott meg, hol Ignác Laszló kovásznai pap tartott üdvözölő beszédet s egy csoport kis leány virágcsokrot nyújtott át. Este 7 órakor a kovásznai iparos-zenekar közreműködésével faklyámenet volt, mely alkalommal Szakács Ferenccz kovásznai segédpap üdvözölte a püspököt Kovászna lakossága nevében. Augusztus hó 31-én már a poggi órákban sűrűen szállították a kocsik a szomszéd községek lakóit Kovásznára, az istentiszteletra. Megelőzően tartott presbyteri gyűlés után d. e. 10 órakor harangzugás között telt meg a virágokkal feldíszített templom, mire a püspök és kísérete bevonult. Megelőző orgonajáték után az invokáció (Xc. zsoltár) hangzott el, azután a férfiak adta elő Demes Péter lelkész vezényelte mellett a „Tündökölj arany nap” szép zeneszerzeményét, zenekari és orgonakísérettel. Majd Kenessey Béla egyházi főjegyző mondott meghatóan szép imát. Most a vegyes kar énekelt egy szép himnuszt Sylvester Domokos szászvárosi ref. első pap foglalta el ezután a szöveget és tartott megragadóan szép, szónoki hatású, művészi szerkezetben elragadó egyházi beszédet Pál apostolnak az ephesusbeliekhez írt leveléből véve fel alapigéjét. A férfiak éneke után dr. Bartók György ev. ref. püspök mondott főpásztori áldást, gyönyörűen foglalta össze isten áldását ezeknek kiterjedését kérve istentől minderekre. A himnusz elneklése után a templomból kivonuló püspöknek és a magasztos egyházi ünnepben résztvevőknek Ignác Laszló kovásznai pap mondott köszönetet. Ezután tisztelgések következtek, majd pedig közeledt a Deák Imre-fele szinkörben. Délután a püspök és kísérete a vajnafalvi temetőt kereste fel, ahol koszorút tettek néhai Vajna Károly kovásznai birtokos sírjára, aki nagyszerű adományával a kepevátság alapját megalapította Kovászna községben. Szeptember 1-én reggel Páva községben volt ünnepi fogadtatás és templomozás.

— Egy életre való enyedi iparos Párisban.
Vécsi Ferenc hat év előtt még Gergely István n. enyedi szabómesternél fűzte a cérnát, ma pedig Párisban dolgozik. Erdekiesen írja le volt mesterének utazását, melyet Ausztrián, Bajorországon, Württembergben, Badenben, Schweizon keresztül tett meg Párisig, Komáromból indulva meg. Összesen 739 kilométert 19 nap és 3 éjjel utazott be, melyből 15 napon át gyalog, 3 napot és 2 éjjelt hajón, 1 napot és 1 éjt vasúton utazott be. Volt Bécsben, Münchenben, Augsburgban, Stuttgartban, Baselben, míg nagynehézen Párisba ért, hol oly szerencsés volt, hogy már az első napon munkát talált. Ennek a kitaró igyekezetű fiatal iparos-segédnek példája lehetetlen, hogy ne legyen jó hatással hasonló társaira, de még az iparos mesterekre is. Miért ne lehetnék ezt meg többen is, akiknek kitarása, ügyessége, esze van?! A mesterektől jóakaratu buzdítás és a tanonc-iskolákba való pontos elküldés, az iparosinasoktól és segédektől kiváló szorgalom szükséges ehhez első sorban. Azután tanuljanak meg németül s később francziául annyit, amennyi mesterségükhöz és a mindennapi beszélgetéshez szükséges. És ahova mennek, szorgalmasan figyeljenek, tanuljanak, jegyezzenek fel mindent, első sorban ami mesterségükhöz, azután ami az iparhoz, kereskedelemhez s általában az élethez tartozik. Így ügyes, életre való, a magyar iparososztályra dísz hozó iparosaink lesznek. Hogy pedig mindennekfelett jó hazafiak maradjanak, az mindenkinek első és legszentebb kötelessége. Bizony jó volna, ha jövő évben a derék Vécsi szabólegény példás kitarása és szorgalma után indulva, mennél több jóra való iparos elhözne Párisba. Azoknak, akik Vécsitől akarnának egyet-mást megtudni, ime itt a címe: „Msr. Fangois Vécsi tailleur. Paris, Rue de Levis 24.”

— Senki ne mulassza el a kávé- és tea-szükségletét a hirneves kávé- és tea-kiviteli áruházban, Fratelli Deisinger Fiume, beszerezni, hol kizárólag kávé és tea kapható a legjobb és legolcsóbb minőségben.

C s a r n o k.

Disznótör.*

Arany János ismeretlen verse.

„Alkalmatosságra íródott versek, amidőn Szilágyi Sándor ur az ő első és utolsó malaczcájának nagy és fényes gyülekezet előtt végső tisztességét tartaná. Íródott és elmondott egy fűzfa poéta által.”

Musám, ki lebuktál Parnasszus hegyéről,
És csak orrbeuzást nyertél pályabérül,

* Arany János ez ismeretlen versét 1896-ban tette közzé s kommentálta egykori kortársa Szilágyi Sándor. Elhunyt tudósunk eme szép ismertetése most, az Arany Jánosra vonatkozó remniszcenciák közt nagyon is aktuális.
Szerk.

Szűnj meg erőtetni szárnyadat magasra,
Hagyd az égi kvártélyt a fellengző sasra.

Jobb teneked immár itt lenni tollászkodni,
Hősök és harcokról még nem is álmodni,
Lelsz alacsony tárgyat akármennyit, hisz na,
Ihol van Szilágyi, s az ő poltrás díszna.

Oh te disznótornak nyájas Istensége,
Kitől ihletődve jobban nyel a gége;
Bicskanyító ujbort e vászon kehelyben,
Ki előttem állasz tanquam egy pendelyben.

Te hozzád kiáltok, te légy segítségem,
Adj egy-két rossz rimet, mert különben végem,
Csak a leghitványabb fűzfa verset adsza,
Milyet ő érdemel és az ő malaczeza.

De talán azt kérdik — magam is azt kérdem,
Mi közös tulajdon, vagy mi közös érdem
Fűzi őket össze, hogy így énekeembe
Mindig egy pórásra fűzve vezetem be?

Éppen ez a dolog fő-fő csinja-binja,
Ezért gyötör engem a versgyártás kínja,
Hogy bebizonyítsam ékes rythmusokkal,
Szépen földeritem ad hominem-okkal:
Mi hasonlatosság vagyon ő közöttök.
Elmondom, uraim, ha ti nem köhögtök. —

Elsőbben is tudjuk a tapasztalásból,
Hogy a malacz élte nem áll semmi másból,
Mint enni és inni — vaczkon elheverni,
Ily módon szalonnát és hasat nevelni.

Sándor is a hájat szépen eresztgeti,
Már is látszik rajta, még pedig csak kezdi,
Hátha majd disznó lesz! — amit hogy elérjen,
Üssünk össze, urak, — kívánjuk, hogy éljen!

Második hasonlat, hogy a malacz korog,
Sándornak is gyakran oly gyanusan morog,
Hogy produkálhatná magát Athenébe,
Bár malacz nem volna is rejtve köpenyébe.

Azt hiszem, furórét csinálhatna véle,
Ilyet még nem hallott az a Görög-féle,
Nincs is egyéb olyan tulajdona neki,
Mivel annyi bölcs közt magát tüntetné ki.

Harmadik hasonlat, hogy a malacz sokat
Lót, fut, csetlik, botlik, mindent felborogat.
E malacztulajdon úgy megvan Sándorban,
Mint a két meszely bor az egy itcze borban.

Ő is mindig ott jár, ahol soh' sem kéne,
Ahol orron üti egyik másik néne.
Minden lepton kárt tesz, nyál, fal, amit tanál,
Kotnyeles, kótyomfity, minden lében kanál.

Negyedik hasonlat, hogy a malacz élve
Nem szokott fizetni, se nyárba, se télbe,

Mégis akad bőven árpa s kukoricza.
Sándort is tehetjük vele azon rangra,
Minden fizetést bizza nagy harangra,
Ő maga soh' sem vet, mégis bőven arat.
Huzza bé az ajtót, aki hátul marad.

Ötödik hasonlat . . . de ne menjünk messze,
Ihol van előttünk, hasonlitsuk össze,
Ez a kunczogó hang, de ne menjünk tovább, —
Ez a poczkos termet, — ez a karika láb.

Csupán egy különbség van, fájdalom! köztök,
Az, — hogy e malaczból jóízűen ösztök,
De szegény Sándornak — ha majd így jár, szinte
Nem lesz neki bezzeg ilyen tora, mint e.

Végezve beszédem épületes részét,
Halljuk a malacznak utolsó nyögését,
Melylyel az előktől örökre bucsuzik,
Mielőtt gyomrukba végképpen bucsuzik.

Elsőbb is gazdáján — megölőjen kezdi,
Szemét a tányérből ő reá mereszti,
Szájában az almát mérgesen harapja,
Szóljon hát, mielőtt Lengyel ur bekapja.

A malacz bucsuzása.

Gyilkosom kegyetlen, mivel érdemltem,
Hogy ennyi sok éhes osztozzék felettem,
Hogy fiatalágom zsíros tavaszában
Igy körül fogjanak szeltében-hosszában.

Ugyan nem irtózál belém verni késed,
Melylyel nem volt eddig egy sicher döfésed,
Melytől ez ideig a patkány sem féle,
Hogy tudal engemet általszurni véle?

Gyönyörű multság, gyönyörű theatrum!
Ezért mondtak rólunk — par nobile fratrum,
Ilyen a parátság? a gyöngébb a vesztés?
Igy tett Paladessal a derék Orestes?

Várj rá, mert szellemem feljár kísérteni,
Minden bátorságod az inadra kenni,
Nem mersz többé este az utcán járkálni,
Nem fogsz egymagadban gyertya nélkül hálni.

Ha valami éjjel paplanodban morog,
Az én lelkem lesz az, amely ott kuncsorog,
Az lesz, mely a legszebb női társaságban
Egyszer csak megdördül hátul a nadrágban.

De nem . . . megbocsátok jó keresztény módra,
Hiszen hol találnek ily méltó utódra,
Baráti emlékül azt a gyűrűt hagyom,
Melybe — ha jól sejtem — farkam dugva vagyon.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Bikszádi

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmertve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegye.)

Bikszádi

ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében,
több hirneves egyetemi orvostanár
a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légesohurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasótartalmánál fogva verhányás, tudócsucs-hurutnál és kezdődő gümölköknél, továbbá kitünő eredményt értek el a BIKSZÁDI VIZ alkalmazása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérloje s a sztojikai viz főelárusítói:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojikai

ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el magyar karlsbadi betartásával; idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben cukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat mivel, kitünő hatása a SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ dús szén-savtartalmánál fogva akár borral, akár gümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital pártját ritkítja. A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

9-10 1848

Főraktar:

Cirner J. József urnál (Nagy-Enyed) és Molnár Árpád urnál (Abrudbánya.)

Sztojikai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmertve szolgál

A

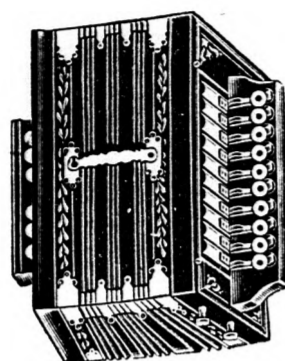
FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA

(Szolnok-Doboka m.)

STOWASSER J.
 cs. és kir. udvari szállító,
 * hangszergyáros, *
 a Rákóczi-tárogató feltalálója
BUDAPEST, II., Lánchíd-u. 5. sz.

Hegedük vonóval	3 frttól 15 frtig.
Mester-hegedük vonóval	15 frttól 300 frtig.
Gordonkák vonóval	10 frttól 150 frtig.
Nagybőgők vonóval	30 frttól 100 frtig.
Fuvolák	2 frttól 100 frtig.
Szárny-kürtök	14 frttól 20 frtig.
Czimbalmok	35 frttól 300 frtig.
Osi magyar tárogató szabaldalmazva	20 frttól 60 frtig.

Elpusztíthatatlan, kitűnő, erős hangu harmonikák 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 frtig.

Templomi és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonóhangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállítanak.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonika-árjegyzék külön kérendő.

1907 1-12

KÁVÉ
 Fiuméből
 közvetlen a tengeri hajóról szétküldve:

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. kék Jáva gyöngykávé	6.80

elvámolva, bérmentve és esomagolva minden más költség nélkül.
 Árjegyzéket és látkepés levelezőlapot kívánatra ingyen küld.
FRATELLI DEISINGER,
 FIUME, szabad kikötő 34.
 A magyarországi kávések bevásárlási forrása

479-1899.
 végreh. száma

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 10^a. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1894. évi 2407. számú végzése következtében Dr. Garda Kálmán ügyvéd által képviselt Grünfeld Dávid javára Salamon és Mendel ellen 1200 frt s jár. erejéig 1894. évi július hó 26-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2192 frtra becsült végrehajtást szenvedett ezég kiinn levő követelése nyilvános árverésen eladottnak.
 Mely árverésnek a marosújvári kir. jbiróság 1899. évi V. 242.1. 1908 1-1

száma végzése folytán 1200 frt tőkekövetelés, M.-Ujvárt a község-házánál leendő eszközésére 1899. évi szeptember hó 11. napjának d. e. 9 órája határidőül kitzüztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek beesáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Maros-Ujvárt, 1899. évi augusztus hó 20. napján.

Dergán János,
 kir. bir. végrehajtó.

KATHREINER-FÉLE
 Kneipp
 maláta kávé.

Nagymama nehem is!

Évek óta kitűnő pótléknak bizonyult a babkávéhoz. — Ideg-, szív- és gyomorhajoknál, vérszegénységnél orvosilag ajánlva.
 Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.

Zacherlin
 Nem zacskóban!
 Csak az valódi, mely üvegben árultatik!
 Ez az igazán csálhatatlan, gyökeres segítség a rovarokkal való minden vesződés ellen.

Kapható a következő cégeknél:

Nagy-Enyeden: Bisztritsány Lajos.	Gyulafehérvárt: Fingerhut Jakab.
" Círner J. József,	" Fröhlich Gyula.
" Winkler János.	" Jakabffy Albert.
" Fenichel Jakab	" Marczell E. gyógyszer.
" M. Friedmann	" Szentgyörgyi Mór.
Abrudbánya: Molnár Árpád.	" Wallentin L.
Maros-Ujvár: Virág Tamás.	
" Mendel Izidor.	

1760 10-10